

Bolags klimat kollen

En analys av 150 svenska storbolags
klimatredovisning 2023 ●●●

Sammanfattning

2023 var det varmaste året som hittills uppmätts och klimatförändringarnas negativa konsekvenser är tydliga. Utsläppen av växthusgaser från alla verksamheter överallt måste nu raskt ner till noll – i mänsklighetens kanske viktigaste kapplöpning.

För att lyckas behöver vi veta var utsläppen kommer ifrån, hur stora de är och vad som görs åt dem. Både stora och små företag behöver – transparent och öppet – berätta hur de accelererar klimatomställningen och levererar utsläppsminskningar.

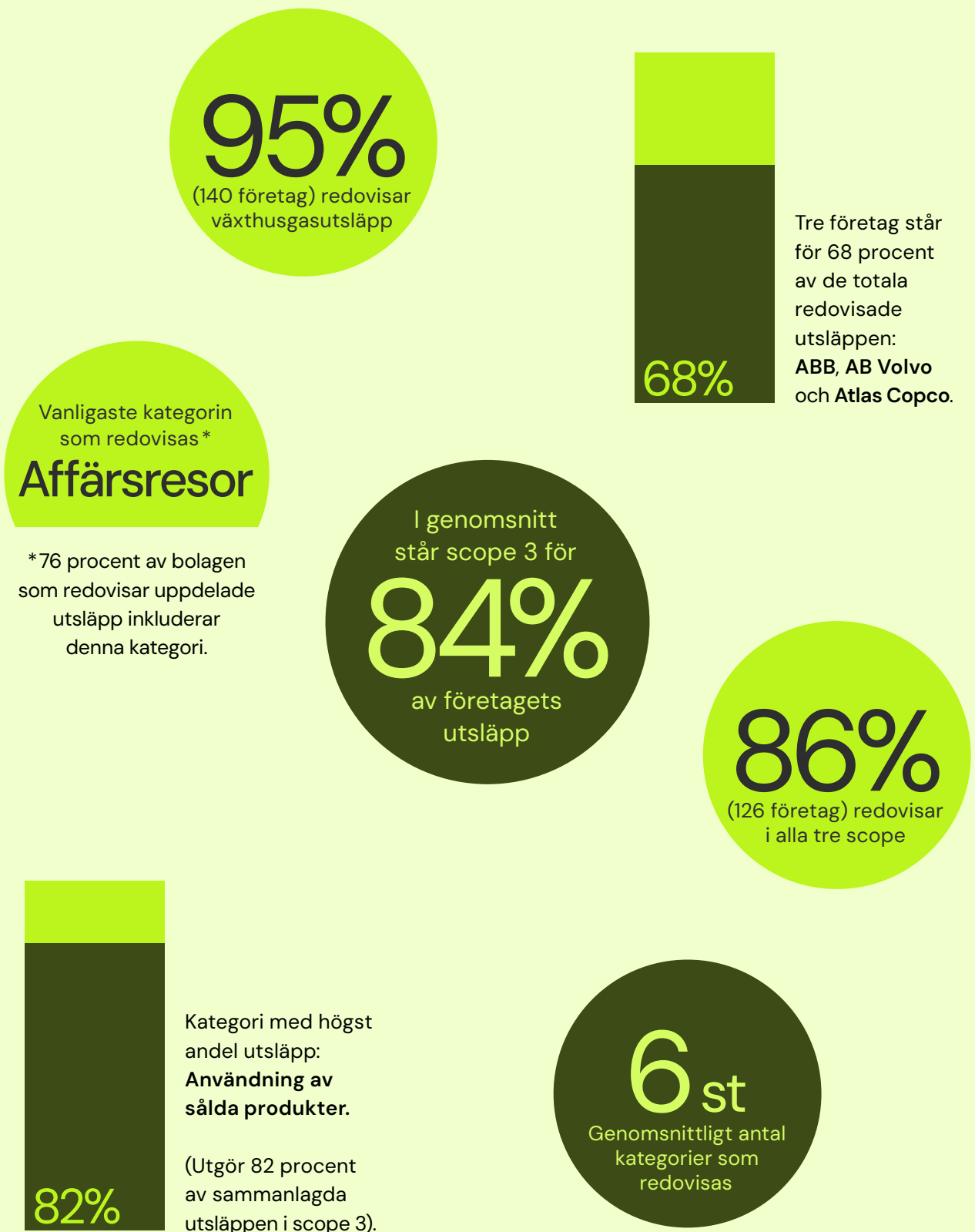
I syfte att vända trenden med ökande globala växthusgasutsläpp, ställer nya EU-direktiv som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) högre krav på företagens rapportering av klimatpåverkan från och med 2024.

För att se hur väl förberedda stora bolag är på CSRD och för att öka transparensen kring utsläppen, har Klimatkollen sammanställt utsläppsdata från 150 svenska storföretags senaste hållbarhetsrapporter och granskat dessa tillsammans med 2050 Consulting.

Analysen visar att trots att nästan alla bolag, 95 procent, rapporterar någon form av växthusgasutsläpp, är redovisningen ofta ofullständig. Hos 86 procent av bolagen redovisas utsläpp i alla tre så kallade scope (utsläpp i den egna verksamheten och i värdekedjan), men kvaliteten på scope 3-redovisningen, den som berör företags värdekedja, varierar mycket. Det finns också en otydlighet om vilka scope 3-kategorier som exkluderas och varför, samt egenpåhittade kategorier och brister i formalia. Allt detta sammantaget begränsar transparens, förståelse och jämförbarhet.

Rapporten ger tydliga rekommendationer för hur företagen kan växla upp sin klimatredovisning för att klara kraven från CSRD. På så sätt kan företaget och intressenter ges en rättvisande bild som kan användas för beslut.

● **Figur 1: Analys av 150 storbolags klimatredovisningar.**

Vår utgångspunkt

I nästa årsredovisning kommer runt 50 000 företag i EU att behöva redogöra för hur hållbar verksamheten är enligt CSRD. Direktivet ställer höga krav på företagens transparens då företagen måste rapportera på alla punkter där företaget anses ha väsentlig påverkan på omvärlden. Klimat sticker ut inom CSRD som det enda område där företag som inte klassar det som väsentligt i sin rapportering är tvungna att motivera varför.

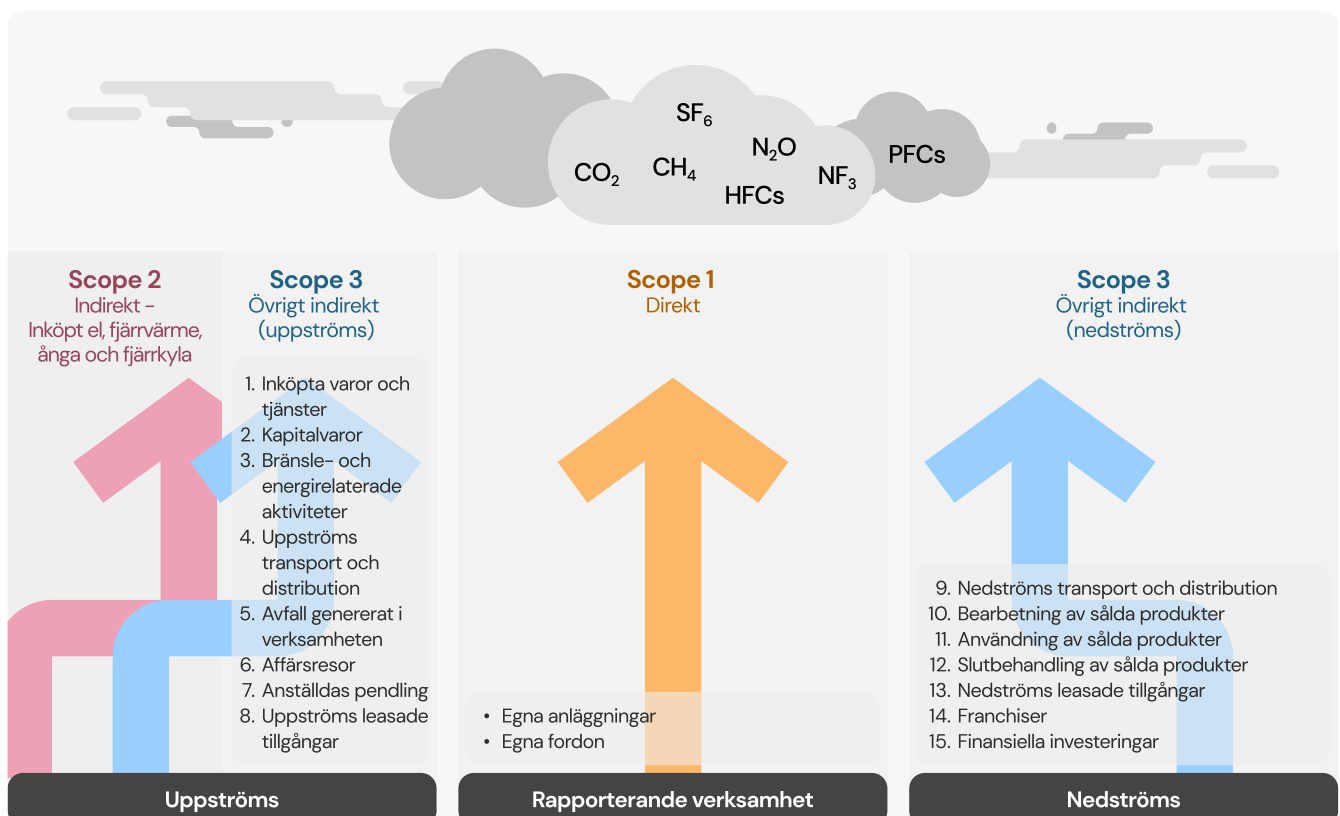
Redovisning av utsläpp ska sedan ske enligt European Sustainability Reporting Standards (ESRS) som bland annat kräver redovisning av växthusgasutsläpp inom scope 1, 2, 3 och totala växthusgasutsläpp, beräknade enligt Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet).

GHG-protokollet är den etablerade standarden för rapportering av växthusgasutsläpp. Ramverket är utformat för att kunna användas av alla företag och har en generell struktur där utsläppen delas upp i tre

scope. Scope 1 avser direkta utsläpp från den egna verksamheten, scope 2 gäller indirekta utsläpp från inköpt energi och scope 3 täcker alla utsläpp som sker i värdekedjan, både uppströms och nedströms. Scope 3 delas upp i 15 kategorier, se figur 2.

Upplägget kan verka enkelt, men tillämpningen av protokollet och noggrannheten med vilken det följs varierar kraftigt. Det är svårt att mäta och redovisa utsläpp från en organisation och det finns stora skillnader i rapporteringen från ett företag till ett annat.

● **Figur 2:** Översikt över GHG-protokollets omfattning och utsläpp över hela värdekedjan (baserat på Greenhouse Gas Protocol, Corporate Value Chain (Scope 3) Standard).

En anledning till det är olika tillgång till tillförlitlig data, men det kan även bero på kunskapsbrist eller att ramverket inte alltid efterföljs.

GHG-protokollet bygger på fem grundprinciper:

1. Relevans
2. Fullständighet
3. Jämförbarhet
4. Transparens
5. Noggrannhet

Principerna ska säkerställa att resultatet av beräkning och redovisning av växthusgasutsläpp ger en korrekt bild av verksamhetens klimatpåverkan över hela värdekedjan och kan användas som underlag vid bedömning och policyarbete.

En omvärld i snabb förändring

Näringslivet står inför stora förändringar. Dels påverkas många företags verksamhet av allt mer allvarliga klimatrelaterade risker, inte minst i sina värdekedjor. Dels sker stora legala förändringar för att komma åt företags negativa påverkan på människor och miljö.

Ansvar för företagets hållbarhetsarbete förflyttas nu rakt in i styrelserummet, där nyckeltal om hållbarhet behöver få samma status som finansiella siffror, då även dessa ska granskas av tredje part. Att fler stora bolag behöver ta ett bättre grepp om utsläpp i sina värdekedjor, innebär i förlängningen också att små och medelstora företag behöver kunna rapportera sin klimatpåverkan och andra nyckeltal.

En av de viktigaste förändringarna för näringslivet är att höga utsläpp av växthusgaser allt mer ses som en affärskritisk risk. Negativ klimatpåverkan orsakar förödelse för människor, ekosystem och företagets verksamhet. I den dubbla väsentlighetsanalys som företag behöver göra, kommer det vara svårt att hävda att utsläpp av växthusgaser inte är relevant att rapportera. Även om företag ännu inte är skyldiga att rapportera växthusgasutsläpp har många påbörjat arbetet, inte minst de stora bolagen med internationell verksamhet.

Det är ännu inte möjligt att jämföra företags utsläpp av växthusgaser på samma sätt som ekonomiska nyckeltal, där siffror presenteras på samma sätt och begrepp som "vinst" och "omsättning" är tydligt definierade. För att det ska ske behöver redovisningarna bli tydligare, mer transparenta och standardiserade.

Klimatkollens öppna data

Klimatkollen har samlat in hållbarhetsrapporter från 150 stora svenska företag som en del i organisationens strävan att skapa mer transparens kring företags klimatpåverkan. Ur rapporterna har utsläppsdata extraherats och detta finns nu presenterat som öppna data på Klimatkollen. Datan är för 2023 eller senast tillgängliga beräkningsår.

Urvalet är bolagen på Stockholmsbörsens storbolagslista samt de 15 största statliga bolagen, de fem största ekonomiska föreningarna samt de onoterade bolagen IKEA och ICA Gruppen. Hela listan hittar du på klimatkollen.se.

Datan visar på stora utmaningar i scope 3-rapporteringen

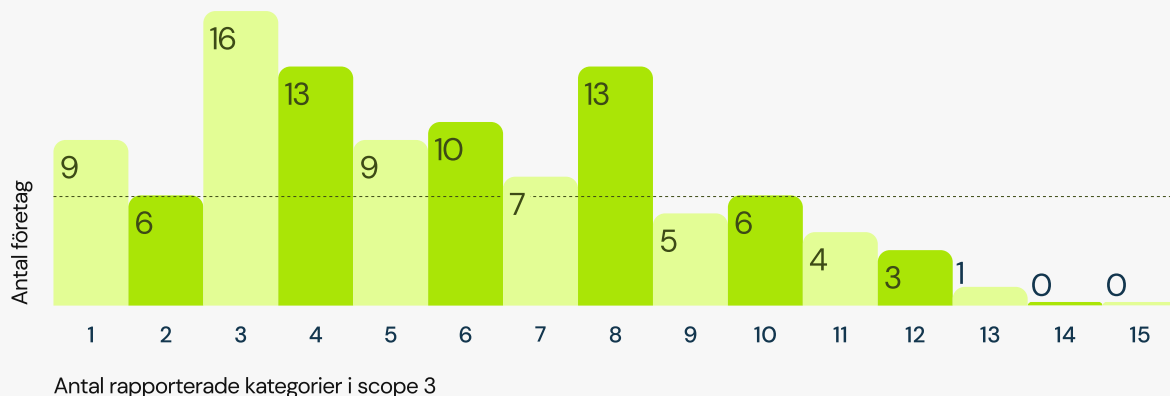
Av de 150 utvalda företagen hade 147 publicerat sina hållbarhetsrapporter för 2023 vid denna rapportens färdigställande i juni 2024. 140 av de 147 företagen (95 procent) har redovisat utsläpp av växthusgas. 126 företag (86 procent) redovisar utsläpp i scope 1, 2 och 3.

Datan visar vidare att 102 av företagen (69 procent) redovisar utsläppen i scope 3 uppdelat per kategori. I GHG-protokollet finns totalt 15 kategorier för scope 3, varav åtta uppströms (exempelvis *Inköpta varor och tjänster* och *Avfall genererat i verksamheten*) och sju nedströms (exempelvis *Användning av sålda produkter*).

Vår analys försvåras av att företagen sällan presenterar sina utsläpp helt i linje med GHG-protokollets riktlinjer och principer. Vi har därför behövt göra en viss tolkning för att kunna ge en övergripande bild av rapporteringen.

De företag som redovisar utsläpp i scope 3 uppdelat per kategori, rapporterar i genomsnitt sex kategorier. Antalet kategorier som varje företag behöver rapportera på för att anses vara heltäckande varierar dock kraftigt beroende på verksamhet. Av de fem företag som rapporterar högst totala utsläpp är antalet redovisade kategorier (i fallande ordning) 12, 1, 4, 10 och 10. Det blir därmed tydligt att det inte är antalet kategorier som är avgörande, utan vilka kategorier som inkluderas.

● **Diagram 1:** Antalet scope 3-kategorier som företagen redovisar. I genomsnitt redovisar bolagen sex kategorier.

Den vanligaste kategorin att rapportera på är *Affärsresor*, som redovisas av 78 företag. Detta är en förhållandevis enkel kategori att mäta och en kategori som berör de flesta företag.

De fem mest redovisade kategorierna är:

- *Affärsresor*: 78 företag
- *Inköpta varor och tjänster*: 74 företag
- *Bränsle- & energirelaterade aktiviteter*: 67 företag
- *Uppströms transport och distribution*: 58 företag
- *Avfall genererat i verksamheten*: 55 företag

Det går däremot inte att avgöra hur heltäckande rapporteringen i varje kategori är. Exempelvis finns kategorin *Inköpta varor och tjänster*, där i några av rapporterna endast ett material eller en sorts vara redovisas. Det går då inte att utläsa om det omfattar 10, 50 eller 95 procent av utsläppen i den kategorin. Vissa företag redovisar täckningsgrad i kategorierna, men det är att betrakta som en uppskattning.

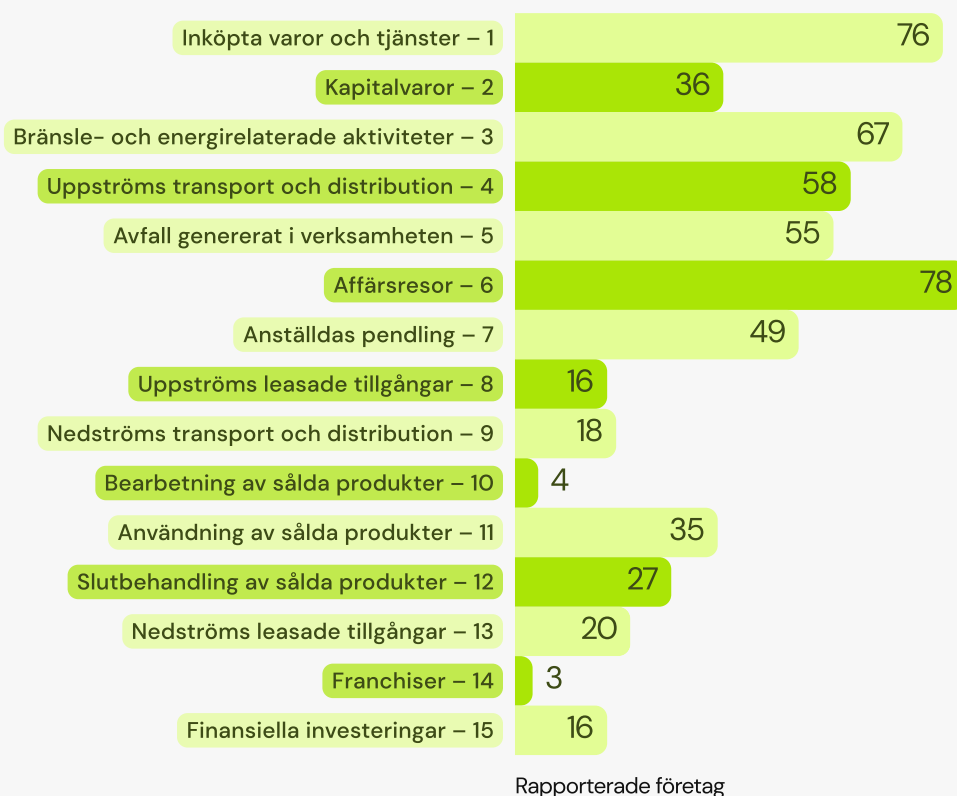
Exempel: Ett bolag som säljer dryck redovisar endast utsläpp från förpackningar i kategori 1, *Inköpta varor och tjänster*. Med tanke på verksamheten förstås att exempelvis ingredienser, påsar, anställdas arbetskläder och elektronik i butiker saknas.

Utsläppen finns i användningsfasen

Scope 3-utsläppen är ojämnt fördelade mellan de 15 kategorierna. Exempelvis sker 82 procent av företagens summerade utsläpp redovisade per kategori inom kategori 11: Användning av sålda produkter, 11 procent i kategori 1: *Inköpta varor och tjänster* och 5 procent i kategori 15: *Finansiella investeringar*. Ingen annan kategori överstiger 1 procent.

Tre företag står för 68 procent av de totala redovisade utsläppen. Av deras utsläpp ligger 97 procent i kategorin *Användning av sålda produkter*. Bolag med högst utsläpp i denna kategori är tillverkare av fordon eller elektronisk utrustning, särskilt de med global försäljning.

● Diagram 2: Antal rapporterade företag per kategori.

Om dessa tre bolag exkluderas från sammanställningen kommer 43 procent av de kvarvarande bolagens redovisade scope 3-utsläpp från *Användning av sålda produkter*, 33 procent från *Inköpta varor och tjänster* och 15 procent från *Finansiella investeringar*. Ingen annan kategori överstiger 2 procent.

Av de tio företag som redovisar högst utsläpp i scope 1 och scope 2, är det bara hälften som redovisar utsläpp i scope 3. För alla de bolag där vi har data, står scope 3 för hela 84 procent av utsläppen. Därför kan vi anta att det finns stora oredovisade utsläpp i värdekedjan för bolagen som inte redovisar scope 3. Dock ligger dessa tio företag överlag högt upp i produktionsledet, vilket innebär en högre andel direkta utsläpp och därmed mindre andel av utsläppen i scope 3 (exempelvis tung industri, utförare av transporttjänster och energiproducenter).

Dubbelräkning och underrapportering samtidigt

Sammantaget redovisar de granskade företagen 1,3 miljarder ton utsläpp i scope 3. Detta kommer dock med en rejäl brasklapp – alla utsläpp som redovisas i scope 3 är dubbelräknade i någon mån – och det är i princip omöjligt att avgöra hur mycket.

Exempel: En fordonstillverkare rapporterar utsläpp från *Användning av sålda produkter* i scope 3. Ett logistikföretag som äger fordonet rapporterar utsläpp från förbränningen av bränsle i scope 1 och utsläpp från tillverkning av bränsle i scope 3. Ett annat företag som köper in transport av sina produkter rapporterar samma utsläpp för scope 3 i kategorin *Uppströms transport och distribution*.

Detta är en konsekvens av GHG-protokollets utformning. Enligt GHG-protokollet ska stora företag med dotterbolag göra en så kallad konsolidering. Det innebär att utsläpp som redovisas hos flera dotterbolag (för att bolagens värdekedjor överlappar) inte ska dubbelrapporteras i moderbolagets klimatbokslut. Någon sådan konsolidering har inte varit möjlig att göra för företagen i

denna rapport. Teoretiskt sett skulle alla utsläpp vara beräknade om det gick att säkerställa komplett rapportering av scope 1, men givet en global ekonomi är detta inte praktiskt genomförbart. Poängen med scope 3 är att tillskriva ansvar för alla involverade aktörer, vilket belyser deras möjligheter att minska utsläppen.

Även med vetskapen om att scope 3 ofta dubbelräknas, så finns det samtidigt utsläpp som inte redovisas alls. I vissa fall anger företagen att rapporteringen inte är komplett, för att de inte kunnat samla in tillräckligt med underlag för en fullständig beräkning. I andra fall kan en analys visa att det finns kategorier eller utsläppskällor som saknas. Som exempelvis att ett företag med försäljning av dagligvaror inte redovisar utsläpp från livsmedelsproduktionen, eller att ett byggföretag inte redovisar *Slutbehandling av sålda produkter*. Att jämföra redovisning mellan företag i samma bransch är en möjlighet att upptäcka inkomplett redovisning och belyser vikten av att redovisa enligt samma ramverk.

Åtta rekommendationer för bättre klimatredovisning

Under 2025 kommer en stor andel av företagen som inkluderats i den här rapporten att rapportera i enlighet med CSRD för verksamhetsåret 2024. För att klara kraven i den nya lagstiftningen och öka tillgängligheten och transparensen av utsläppsdata, ges följande rekommendationer:

1 Redovisa utsläpp – följ standard

Sju av de granskade företagen (5 procent) redovisar inte jämförbara utsläpp av växthusgaser. Fyra av dessa redovisar inte klimatutsläpp över huvud taget, medan tre bolag redovisar utsläpp på ett sätt som inte följer praxis. Ett exempel är ett tågbolag som endast redovisar ett mått på utsläppsintensitet (CO₂e per personkilometer), ett flygplatsbolag som redovisar utsläpp per verksamhetsenhet (flygplats), och ett investmentbolag som anger att de "granskar och adresserar" utsläpp från sina portföljbolag, men dessa redovisas inte i rapporten. Att inte redovisa någon utsläppsdata från sin verksamhet indikerar ett omoget hållbarhetsarbete och är en risk för företaget, särskilt med stundande direktiv från EU.

Rekommendation: Redovisa utsläpp av växthusgaser enligt GHG-protokollets standard.

2 Gör informationen tillgänglig

Hållbarhetsrapporter släpps i nära anslutning till företagets årsredovisning, ofta i samma dokument. Det har många fördelar då detta framför allt förklarar hanteringen av data. Sex bolag tillämpar bruten bokföring, dvs annan redovisningsperiod än kalenderår, vilket gör jämförelsen något svårare. Klimatkollen har valt att inkludera deras data som "senaste beräkningsperiod".

Ett fåtal företag separerar sin redovisning av utsläppsdata från hållbarhetsrapporteringen. Detta gäller två (av fem) banker, som redovisar finansierade utsläpp i en separat rapport, samt ett klädföretag. Att inte redovisa alla växthusgasutsläpp i hållbarhetsredovisningen försvårar möjligheten att samla, granska och jämföra informationen.

Några företag försvårar tillgängligheten genom att använda sig av läsverktyg eller andra begränsningar som hindrar nedladdning och maskinläsning.

Rekommendation: Gör en kombinerad årsredovisning och hållbarhetsrapport som redovisar alla utsläpp av växthusgaser som verksamheten ger upphov till. Dokumentet ska gå att ladda ner och maskinläsas.

3 Redovisa utsläppen i värdekedjan

Många företag börjar med att redovisa utsläpp från den egna verksamheten, för att senare även inkludera värdekedjan. En heltäckande rapportering kan vara både komplex och resurskrävande och tillgång till tillförlitlig data om utsläpp i värdekedjan är ofta bristfällig. Därför görs ofta som första steg en så kallad scope 3-screening, som är en översiktlig bedömning av fördelningen av utsläppen mellan scope 3-kategorierna, vilket underlättar för prioritering av resurser i den mer detaljerade beräkningsprocessen.

14 företag (10 procent) redovisar endast utsläpp i scope 1 och 2. Det är en indikation på att arbetet med att beräkna och redovisa utsläpp inte har prioriterats, eftersom så många andra företag ändå klarar att göra det. Så länge det saknas data om utsläppen i värdekedjan, går det heller inte att följa om utsläppen ökar eller minskar. Detta fördröjer omställningen och försvårar för insyn och analys.

Rekommendation: Beräkna och redovisa utsläpp från värdekedjan (scope 3). Om en scope 3-screening har genomförts bör företaget ange vilka kategorier som är mest signifikanta.

4 Förbättra scope 3-redovisningen

För att förstå hur fullständig ett företags redovisning av scope 3 är, måste redovisningen klargöra vilka kategorier som inkluderas. Det är inte ovanligt att företag endast redovisar ett värde för scope 3 utan att förtydliga vilka kategorier som har beräknats, eller hur utsläppen fördelas mellan dem. Då blir det omöjligt att avgöra om redovisningen täcker hela scope 3, eller bara delar – och i så fall vilka delar. Redovisningen behöver också klargöra vilka kategorier som exkluderas på grund av att företaget faktiskt inte har utsläpp där – och om någon kategori exkluderas av andra skäl, som exempelvis avsaknad av data. Det behöver även framgå om en kategori är ofullständigt beräknad.

Rekommendation: Klargör vilka av kategorierna i scope 3 som inkluderas, vilka som exkluderas och av vilken anledning, vilka som inte kunnat beräknas (och varför), samt om någon kategori är ofullständigt beräknad. Det är också önskvärt att företaget anger huvudsakliga utsläppskällor inom respektive scope 3-kategori, samt bryter ner utsläppen på respektive utsläppskälla.

GHG-protokollets format är inte optimalt för alla företag. För att kunna tolka och jämföra data mellan företag är det dock ändå avgörande att alla anpassar sig till denna standard. Att ange utsläppen i hemmasnickrade kategorier må vara relevant för intern förståelse, men det försvårar extern granskning.

Exempel: Ett skogsbolag anger "Vägar" som en utsläppskategori. Utan att veta hur vägarna leder till utsläpp är det svårt för en utomstående att kategorisera detta enligt GHG-protokollet.

Rekommendation: Redovisa utsläppen enligt de kategorier som anges i GHG-protokollet. Om egendefinierade utsläppskällor är del av rapporteringen, förklara hur dessa förhåller sig till kategorierna.

5 Var noga med formalia

För att utomstående ska kunna få en rättvisande bild av företagets utsläpp behöver informationen vara lättöverskådlig och samlad på ett ställe. I många fall väljer företag att dela upp utsläppen och redovisa scope 1 och 2 i en tabell och scope 3 i en annan. I vissa fall redovisas utsläpp från investeringar separat, i en annan tabell eller på en annan sida. Detta gör att den som läser rapporten behöver leta på flera olika ställen och därmed riskera att missa vissa utsläpp.

Exempel: En av storbankerna redovisar interna utsläpp på en sida, finansiella investeringars utsläpp på en andra sida, och utsläpp från noterade aktier och företagsobligationer på en tredje sida. Dessutom behöver man stämma av mot informationen i en fotnot på en fjärde sida, för att inte dubbelräkna utsläpp mellan kapitalägare och kapitalförvaltare.

Rekommendation: Redovisa alla utsläpp på samma ställe i rapporten i en tydlig, maskinläsbar tabell.

Några bolag presenterar utsläpp uppdelat per utsläppskälla och per kategori, exempelvis antal ton CO₂e från Flygresor och antal ton CO₂e från Hotellnätter. För att undvika misstag i tolkningen av data är det viktigt att bolagen själva summerar dessa och presenterar utsläpp per kategori – i vårt exempel, totalt antal utsläpp i kategorin Affärsresor. För att ytterligare förhindra tolkningsmissar är det viktigt att summera kategorierna och presentera totala utsläpp per scope, och då särskilt i scope 3. Detta förhindrar att den som läser redovisningen råkar dubbelräkna eller utesluter någon del. Vi har också sett rapporter där summeringen inte ger samma resultat som totalerna.

Rekommendation: Redovisa utsläpp summerade per scope och per kategori.

6 Redovisa historisk data

För att förstå utsläppens förändring över tid är det viktigt att redovisa historisk utsläppsdata. Detta görs med fördel genom att presentera alla års data i samma tabell.

Många bolag redovisar utsläpp från sitt angivna basår, men exkluderar sedan utsläpp för åren mellan basåret och senast beräknade år i rapporten. Det blir då omöjligt att utläsa hur stora utsläpp företaget haft under mellanliggande period. Om det dessutom har skett omräkningar av de historiska utsläppen, exempelvis på grund av uppdaterade utsläppsfaktorer eller andra justeringar, blir det oklart om data från tidigare års rapporter är jämförbara. Detta kan ske av många olika anledningar, och om läsaren tvingas förlita sig till tidigare rapporter för att sammanställa en komplett historisk bild av utsläppen riskerar denna att innehålla felaktigheter.

Rekommendation: Redovisa historiska utsläpp från alla tidigare år i samma tabell.

Vanligt, och önskvärt, är att företagens utsläppsberäkning förbättras med tiden. Detta är självklart en positiv utveckling, men kan försvåra en historisk jämförelse. Därför är det viktigt att retroaktivt justera beräkningarna för att ta hänsyn till faktorer som exempelvis uppdaterade utsläppsfaktorer, uppköp av företag, eller ökat omfång av data. Om det inte är möjligt att retroaktivt harmonisera data, behöver det tydligt framgå att utsläppen inte är jämförbara eller så kan ett nytt basår behöva etableras. Detta måste vara tydligt presenterat, så att läsaren inte får en felaktig bild av hur utsläppen sett ut bakåt. GHG-protokollet understryker vikten av detta för att efterleva principen om jämförbarhet.

Exempel: Ett biomedicinskt företag anger 2021 som basår, men redovisar endast data från 2022 och 2023. De anger också att datatäckningen ökat så mycket att utsläppen inte är jämförbara mellan 2022 och 2023. Det gör det omöjligt för läsaren att följa utsläppens utveckling.

Rekommendation: Revidera basårsberäkning och påföljande år, så att den utsläppsdata som presenteras är komplett, rättvisande och jämförbar. Följ upp och redovisa hur stor del av utsläppsberäkningen som baseras på specifik data i förhållande till uppskattningar och schabloner.

7 Redovisa metodval och basår

Det finns ett antal uppgifter som behövs för att säkerställa en korrekt jämförelse av utsläppsdata. En av dessa är basår. Basåret är ofta det första året som utsläppen har beräknats, men i de fall där redovisningen inte är jämförbar mellan år (exempelvis på grund av stora förbättringar i datatillgång) är det viktigt att tydliggöra vilket som är det relevanta basåret som all data kan jämföras med. Vissa företag tillämpar ett basår för scope 1 och scope 2, och ett annat för scope 3. Detta måste i så fall klargöras tydligt, så att läsaren inte gör felaktiga jämförelser och analyser.

Rekommendation: Presentera basår och var tydlig med vilka scope och kategorier som avses.

Ett metodval som kan ha betydelse gäller marknadsbaserad eller platsbaserad beräkning av scope 2. I cirka 10 procent av rapporterna framgår inte vilken beräkningsmetod som använts. Många andra är däremot mycket tydliga och anger, i linje med GHG-protokollet, beräknat utfall av scope 2 med båda metoderna. Det är viktigt för att förstå företagets möjlighet att påverka utsläppen i scope 2.

Rekommendation: Berätta om marknadsbaserad eller platsbaserad metod har använts för att beräkna utsläppen i scope 2 och redovisa utfallet om scope 2 hade beräknats med den andra metoden.

Korrekt terminologi är också betydelsefull för jämförbarheten. Som exempel gör ett företag uppdelningen "Direkta utsläpp" och "Indirekta utsläpp" vilket gör det oklart om indirekta utsläpp refererar till scope 2, scope 3 eller båda.

Rekommendation: Använd GHG-protokollets begrepp.

8 Inkludera en metodbeskrivning

För att kunna göra mer djupgående analyser är det till stor hjälp om företag förklarar hur de beräknat sina utsläpp. GHG-protokollets princip om transparens säger att företaget ska "redogöra för alla relevanta antaganden och göra lämpliga hänvisningar till de redovisnings- och beräkningsmetoder och datakällor som används". Detta hjälper läsaren att förstå både hur mycket utsläpp som har beräknats, men även hur nära sanningen företaget lyckats komma.

I vissa fall används så kallade spendberäkningar, där företagets inköpskostnader fördelas i olika kategorier och kostnadsorienterade utsläppsfaktorer används. Det ger en grov uppskattning av utsläppen för inköpsrelaterade kategorier och kan användas om mer detaljerad data saknas. I andra fall kan schablonberäkningar användas, där exempelvis *Anställdas pendling* uppskattas genom ett antagande om utsläpp per anställd. Eftersom denna typ av grova uppskattningar bara kan ge svar om storleksordningar och inte bör användas för att ge svar på företagets utveckling är det viktigt att det framgår i redovisningen vilka utsläpp som beräknats med specifik eller uppmätt data och hur mycket som är grovt estimerat. Vissa företag är transparenta med att redovisa vilka specifika emissionsfaktorer de använt och var dessa kommer ifrån.

Rekommendation: Redogör för hur beräkningarna gjorts i en metodbeskrivning och med vilken noggrannhet utsläppen är beräknade, genom att ange om utsläppen är specifika eller uppskattade.

Eftersom GHG-protokollet har ett generiskt upplägg finns det kompletterande beräkningsguider. Ett svenskt exempel är guiden *Rapportering av utsläpp i scope 3 för fastighetsägare framtagen* av branschorganisationen Fastighetsägarna. Ett internationellt initiativ är *Partnership for Carbon Accounting Financials* (PCAF) som ger vägledning till finansiella institutioner för beräkning av kategorin *Finansiella investeringar*.

Rekommendation: Använd befintliga vägledningar för att underlätta val om beräkningsmetoder och avgränsningar. Hänvisa tydligt till vilken guide som använts.

Jämförelse med 2050:s transparensindexrapport

2050:s senaste transparensindexrapport från 2023 fokuserade på rapportering av utsläpp i leverantörsleden hos de 133 företagen på Large Cap-listan. Ungefär samma företag undersöktes som i denna rapport, varför det är relevant att jämföra slutsatser, särskilt som transparensindexrapporten baseras på hållbarhetsrapportering från 2022.

Slutsatserna motsvarar de i den här rapporten: Transparensen och tydligheten avseende datakvalitet och rapporterade kategorier i scope 3 behöver förbättras hos en majoritet av företagen för att de ska uppfylla kraven på rapportering enligt CSRD. Vid jämförelse mellan 2022 och 2023, visserligen med ett något större antal företag för 2023, ses dock en positiv utveckling när det gäller scope 3-redovisningen, där till exempel andelen bolag som inte alls redovisar scope 3 minskat från 17 procent till 10 procent. Företagen redovisar också fler kategorier, med en uppgång från 40 till 47 procent som redovisar fyra eller fler kategorier och från 14 till 25 procent som redovisar sju eller fler kategorier.

Från transparensindexrapporten framgår att det finns en stor utvecklingspotential för bolagen att tydligare beskriva vilka data som används och de antaganden som görs kopplat till respektive scope 3-kategori. Hela 70 procent lämnade för redovisningsåret 2022 inte någon information överhuvudtaget, eller mycket osäker information, kopplat till data i leverantörsleden. För endast 16 procent av företagen framgår denna information tydligt. Även utifrån Klimatkollens insamlade data för 2023 kvarstår denna typ av brister.

Avslutande ord

Med den här rapporten hoppas vi att företag ska kunna förbättra kommande års hållbarhetsredovisningar genom att inspireras av varandra och undvika fallgropar. Med mindre än ett år kvar till att många företag behöver rapportera enligt CSRD, är det oroväckande att så många av de största bolagen inte har anpassat sin rapportering bättre till kommande krav. GHG-protokollet har funnits länge, men det är först vid storskalig tillämpning som vi kan lära av varandras styrkor och gå från teori till praktik.

Företagens värdekedjor är sammanvävda, någon är leverantör till en annan som i sin tur köper produkter av en tredje och så vidare. Därför är det en gemensam framgångsfaktor för företagen om fler redovisar sin klimatpåverkan på ett transparent sätt. Då blir det lättare för alla intressenter att utläsa företagets klimatpåverkan. Genom att öka kvalitén i beräkningarna ges också möjlighet att följa effekten av de utsläppsminskande åtgärder som genomförs. Detta leder till ett större engagemang och tydlighet såväl internt som i samarbete med leverantörer och kunder. Förutsättningarna ökar för en framgångsrik klimatomställning.

Om Klimatkollen

[Klimatkollen](#) är en medborgarplattform som presenterar klimatdata om kommuner och företag. Syftet är att bidra till fler engagerade medborgare, en mer faktabaserad klimatdebatt och åtgärder som minskar utsläppen i linje med Parisavtalet. Under 2024–2025 får Klimatkollen finansiellt stöd av Google.org som en av två svenska mottagare av [Google.org Impact Challenge: Tech for Social Good](#). Klimatkollen drivs av Klimatbyrån ideell förening.

Om 2050 Consulting

[2050](#) är ett företag med visionen *Goda affärer på en planet i balans*. Genom analys, kommunikation och affärsutveckling hjälper vi uppdragsgivare att snabbare uppnå klimatomställning genom minskad klimatpåverkan och aktivt hållbarhetsarbete – samtidigt som vi tillsammans stärker samhällsnyttan. 2050 har drygt 70 medarbetare och har kontor i Stockholm, Linköping, Göteborg och Malmö.

Kontakt

För mer information, mejla gärna hej@klimatkollen.se.

Tack

Huvudförfattare är Alexandra Palmquist från Klimatkollen i samarbete med Göran Erselius på 2050 Consulting. Med bidrag från Ola Spännar och Frida Berry Eklund från Klimatkollen samt Rebecka Hovenberg, 2050 Consulting. Analysen baseras på en sammanställning av 150 storbolags hållbarhetsrapporter och klimatredovisning, genomförd av Klimatkollen under våren 2024.

Design och layout: Larissa Lang, Klimatkollen

